

Pigmenty do garbarskich
farb kryjących
Metody badań**1 WSTĘP**

1 1 Przedmiot normy Przedmiotem normy są metody badań pigmentów stosowanych jako składnik barwiący garbarskich farb kryjących, przygotowanych na spoiwie kazeinowym

1 2 Rodzaje metod badań

- a) oznaczanie zawartości wody,
- b) oznaczanie pozostałości na sicie,
- c) oznaczanie pH zawiesiny wodnej,
- d) oznaczanie koncentracji,
- e) oznaczanie odcienia,
- f) oznaczanie trwałości na wodę,
- g) oznaczanie trwałości na rozpuszczalniki organiczne,
- h) oznaczanie trwałości na kwasy,
- i) oznaczanie trwałości na alkalia,
- j) oznaczanie trwałości na formalinę,
- k) oznaczanie trwałości na światło sztuczne,
- l) oznaczanie trwałości na migrację

2 METODY BADAŃ

2 1 Oznaczenie zawartości wody wykonać wg PN-71/C-04401

2 2 Oznaczenie pozostałości na sicie wykonać wg PN-71/C-04401

2 3 Oznaczenie pH zawiesiny wodnej wykonać wg PN-71/C-04401

2 4 Oznaczenie koncentracji**2 4 1 Odczynniki i roztwory**

- a) Biel tytanowa A-LF (Anatas)
- b) Kazeina, roztwór 5-procentowy przygotowany w następujący sposób 20 g kazeiny odważyc z dokładnością do 0,1 g, umieścić w zlewce pojemności 250 cm³, dodać 50 cm³ wody i odstawić na 16 godz Po tym czasie dodać gorącego roztworu

2 g boraksu w 28 cm³ wody i wymieszać Zlewkę umieścić w łaźni wodnej w temperaturze 55—60°C i ogrzewać w ciągu 2—3 godz, ciągle mieszając i uzupełniając wyparowaną wodę do początkowej objętości Następnie (roztwór powinien być jednorodny) dodać 1,5 cm³ 25-procentowej wody amoniakalnej, całość wymieszać i pozostawić do ostygnięcia do temperatury pokojowej Sprawdzić roztwór kazeiny przez nałożenie cienkiej warstwy na płytkę szklaną Otrzymana powłoka powinna być jednolita, przeswiecająca i nie powinna wykazywać zmętnienia

25 cm³ otrzymanego roztworu kazeiny przenieść do kolby pomiarowej pojemności 100 cm³, dopełnić wodą do kreski i dokładnie wymieszać

2 4 2 Przygotowanie farb do wymalowań 0,5 g badanego pigmentu oraz 4 g bieli tytanowej odważyc z dokładnością do 0,01 g, umieścić w parownicy porcelanowej i wymieszać pędzelkiem z 10 g 5-procentowego roztworu kazeiny dodawanego małymi porcjami, aż do uzyskania jednolitej farby

W analogiczny sposób przygotować farbę z pigmentem wzorcowym

2 4 3 Wykonanie oznaczania Farbą wg 2 4 2 z pigmentem badanym malować za pomocą pędzelka biały karton o wymiarach 25×5 cm, nakładając farbę dwukrotnie, ruchem krzyżowym

W analogiczny sposób wykonać wymalowanie z pigmentem wzorcowym Koncentrację oznaczyć wg BN-68/6042-01 p 2 1 4

2 5 Oznaczenie odcienia — wg BN-68/6042-01 na wymalowaniach wykonanych wg 2 4 o zgodnej intensywności barwy

2 6 Oznaczenie trwałości na wodę wykonać wg PN-71/C-04401

Zgłoszona przez Zjednoczenie Przemysłu Organicznego ORGANIKA
Ustanowiona przez Dyrektora Zjednoczenia Przemysłu Organicznego ORGANIKA
dnia 4 maja 1976 r jako norma obowiązująca w zakresie czynności określonych
normą od dnia 1 kwietnia 1977 r (Dz Norm i Miar nr 16/1976 poz 56)

2.7 Oznaczenie trwałości na rozpuszczalniki organiczne wykonać wg PN-71/C-04401

2.8 Oznaczenie trwałości na kwasy wykonać wg 2.6, stosując zamiast wody 3-procentowy roztwór kwasu mrowkowego

2.9 Oznaczenie trwałości na alkalia wykonać wg 2.6, stosując zamiast wody 3-procentowy roztwór wodorotlenku sodowego

2.10 Oznaczenie trwałości na formalinę wykonać wg 2.6, stosując zamiast wody roztwór sporządzony z 1 cz formaliny technicznej i 2 cz wody

2.11 Oznaczenie trwałości na światło sztuczne (Xenotest) wykonać wg PN-71/C-04401 na wyma-

lowaniu wykonanym pigmentem badanym jak w p 2.5

2.12 Oznaczenie trwałości na migrację Z wymalowania wykonanego pigmentem badanym jak w 2.5 wyciąć próbkę wielkości 2×5 cm, po czym nanieść na nią pędzelkiem emalię nitrocelulozową białą o symbolu 54/01/09 wg BN-74/6115-66

Równocześnie wykonać wymalowanie do porównania, nanosząc w analogiczny sposób emalię na biały karton. Obie próbki wysuszyć w temperaturze pokojowej i pozostawić na 24 godz. Po tym czasie porównać zabarwienie próbek i różnicę ocenić w stopniach przy pomocy szarej skali do oceny stopnia zabrudzenia bieli wg PN-63/P-04907

KONIEC

INFORMACJE DODATKOWE

1 Instytucja opracowująca normę Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Barwników

2 Istotne zmiany w stosunku do PN-60/C-04404

a) poszerzono zestaw parametrów o oznaczenie zawartości wody, pozostałości na sicie, pH zawiesiny wodnej, trwałości na wodę, rozpuszczalniki organiczne, światło i migrację,

b) wyeliminowano oznaczenie brązowania,

c) zmieniono skład procentowy farby oraz sposób wykonania wymalowań,

d) zmieniono sposób oznaczania trwałości na kwasy, alkalia i formalinę. Wprowadzono badanie samego pig-

mentu zamiast próbki wymalowania. Do wyceny trwałości przyjęto szarą skalę wg PN-63/P-04907

3 Normy związane

PN-71/C-04401 Pigmenty Ogólne metody badań

PN-63/P-04907 Metody badań wyrobów włókienniczych

Szara skala do oceny stopnia zabrudzenia bieli

BN-68/6042-01 Pasty pigmentowe Wokół do krycia skór

Metody badań

BN-74/6115-66 Emalie celulozowe ogólnego stosowania

4 Autorzy projektu normy — mgr H Bernard, inż E Białkowski, Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Barwników